

The study identifies the core components of teachers' anti-crisis thinking, including reflexivity, critical thinking, cognitive flexibility, and strategic thinking. It demonstrates that the development of metacognitive skills strengthens teachers' professional resilience, enhances their capacity for continuous self-education, and supports effective educational management in unstable environments.

The article further explores metacognition as a central mechanism for self-regulation in both thinking and learning activities under uncertainty in the modern information society. It analyses the essence of metacognitive processes and their role in fostering critical thinking, improving decision-making, and supporting adaptation in rapidly changing social contexts.

Key pedagogical approaches to developing metacognition are outlined, including reflective practices, problem-based learning, interdisciplinary integration, and self-assessment strategies. It is proven that metacognition serves as an essential resource for personal resilience, intellectual adaptability, and professional effectiveness in the dynamic conditions of the modern world.

The article concludes that the systematic development of metacognitive competencies is a crucial factor in strengthening teachers' anti-crisis thinking and ensuring their successful professional functioning in uncertain educational contexts.

Key words: anti-crisis thinking, metacognition, pedagogical activity, teacher resilience, uncertainty, reflection, critical thinking, self-regulation, professional development, educational environment.

Дата надходження статті: 11.02.2026 р.

Прийнято до публікації: 27.02.2026 р.

Опубліковано: 28.05.2026 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Лодатко Є. О.

УДК 378.14

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi62.735>

Слюсаренко Н. В.*,

orcid.org/0000-0002-9215-5936

НАУКОВА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ЗАСІБ ПРОСУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ НАУКИ ТА ОСВІТИ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ

У статті розглянуто потенціал наукової дипломатії як засобу просування національної політики у сфері науки та освіти на міжнародній арені.

Звернуто увагу, що термін «наукова дипломатія» нещодавно увійшов до категорійно-поняттєвого апарату вчених усього світу як частина публічної дипломатії. Водночас учені почали обґрунтовувати неабиякі можливості наукової дипломатії, зокрема щодо зміцнення позицій будь-якої країни в міжнародному освітньому просторі.

Здійснено аналіз наукових досліджень зарубіжних та вітчизняних учених щодо наукової дипломатії та підсумовано, що майже всі вони датовані ХХІ століттям й охоплюють різні аспекти проблеми – її виникнення, трактування базових термінів, обґрунтування неабияких можливостей у спільному вирішенні вченими глобальних світових проблем тощо.

Акцентовано, що нині українські вчені, а надто молоде покоління науковців, більш ретельно опановують основи наукової дипломатії, а окремі виші України запровадили системне опанування здобувачами освіти широкого кола проблемних питань, які пов'язані з науковою дипломатією.

Наведено приклад Херсонського державного університету, де для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти від 2021 року введено освітній компонент «Сучасні освітні технології та наукова дипломатія», під час опанування якого аспіранти вивчають тему

*© Слюсаренко Н. В.

«Роль наукової дипломатії у розвитку і стабілізації міжнародних відносин у сфері освіти». Подано детальну інформацію з цієї проблематики.

Зроблено висновки, що наукова дипломатія має значний потенціал для просування національних інтересів України та зміцнення її позицій на міжнародній арені. Перспективи подальших наукових досліджень пов'язано з тим, як завдяки науковій дипломатії повернути на світову арену вектор, спрямований у бік України.

Ключові слова: наукова дипломатія, публічна дипломатія, українська наука та освіта, нові технології, інформаційно-комунікаційні технології, національна політика у сфері науки та освіти.

Постановлення проблеми. Нещодавно до категорійно-поняттєвого апарату вчених усього світу ввійшов термін «наукова дипломатія». На сьогодні вже є численні тлумачення цього поняття. Зокрема, зазвичай підкреслюють, що це частина публічної дипломатії (як і гуманітарна, екологічна, культурна, парламентська, спортивна, цифрова та інші частини публічної дипломатії).

Стосовно визначення терміна «наукова дипломатія» в контексті нашого дослідження погоджуємося, що це «елемент публічної дипломатії, важливий інструмент просування національних інтересів, посилення позицій держави на міжнародній арені, вирішення регіональних конфліктів та світових проблем» [2]. Хоча, як уже зазначалося, є й інші визначення. Деякі з них ми наводили у своїй публікації «Розвиток наукової дипломатії засобами сучасних освітніх технологій» (2021) [4]. У тій праці йшлося і про три виміри наукової дипломатії (наука в дипломатії, дипломатія для науки, наука для дипломатії).

Упродовж кількох десятиліть учені всього світу обґрунтовують неабиякі можливості наукової дипломатії щодо просування національних інтересів будь-якої країни на міжнародній арені. Зазначене насамперед стосується сфери науки та освіти, адже вона своєю чергою безпосередньо впливає і на всі інші сфери життєдіяльності кожної людини.

Аналіз досліджень. Аналіз наукових досліджень з наукової дипломатії, результати яких уже оприлюднено, доводить, що майже всі вони датовані ХХІ століттям. Зазначимо тут перелік деяких публікацій зарубіжних авторів у хронологічному порядку:

2002. Беркман П. Наука в політиці: Глобальні уроки з Антарктиди (Berkman P. Science into Policy: Global Lessons from Antarctica);

2002. Знання та дипломатія: наукові рекомендації ООН Національної академії наук (Knowledge and diplomacy: UN science advice National Academy of Sciences);

2004. Най Дж. М'яка сила (Nye J. Soft Power);

2005. Реакція Королівського товариства на рекомендації щодо наукового аналізу (Royal Society response to scientific analysis guidelines);

2006. Доел Р. Е. та Харпер К. К. Розв'язаний Прометей: наука як дипломатична зброя в еру Ліндона Джонсона (Doel R. E., & Harper K. C. Prometheus unleashed: Science as diplomatic weapon in LBJ era);

2007. Лорд К. М. та Турекян В. К. Час для нової ери наукової дипломатії (Lord K. M., & Turekian V. C. Time for new era of science diplomacy);

2008. Свобода, відповідальність та універсальність науки (Freedom, Responsibility and Universality of Science);

2009. Федорофф Н. Наукова дипломатія у 21 столітті (Fedoroff N. Science diplomacy in the 21st century);

2010. Нові рубежі в науковій дипломатії (New Frontiers in Science Diplomacy);

2010. Берг Л. П. Мережі наукової дипломатії (Berg L. P. Science diplomacy networks);

2011. Беркман П. А., Ланг М. А., Волтон Д. В. Х. та Янг О. Р. Наукова дипломатія: наука та управління Антарктидою (Berkman P. A., Lang M. A., Walton D. W. H., & Young O. R. Science diplomacy: Antarctica science and governance);

2012. Долан Б. М. Угоди про науку та технології як інструменти наукової дипломатії (Dolan B. M. Science and technology agreements as tools for science diplomacy);
2013. Кікбуш І. та ін. Глобальна дипломатія охорони здоров'я (Kickbusch I., et al. Global Health Diplomacy);
2014. Девіс Л. С. Наукова дипломатія: Новий день чи хибний світанок? (Davis L. S. Science diplomacy: New day or false dawn?);
2015. Вайс К. Як наука і технології впливають на міжнародні справи? (Weiss C. How do science and technology affect international affairs?);
2016. Коупленд Д. Наукова дипломатія (Copeland D. Science Diplomacy);
2017. Елорса Морено А. та ін. Іспанська наукова дипломатія: глобальний підхід «знизу вгору» (Elorza Moreno A., et al. Spanish science diplomacy: global bottom-up approach);
2018. Андерсен К. Наукова дипломатія (Andersen C. Science Diplomacy);
2019. Фельд А. та Краймер П. Наукова співпраця: ставлення Європи та Латинської Америки (Feld A., & Kreimer P. Scientific co-operation: Europe and Latin America attitudes);
2020. Андерсен К., Клопот К., Іфверсен Дж. Спадщина та міжкультурність у науковій дипломатії ЄС (Andersen C., Clopot C. & Ifversen J. Heritage and interculturality in EU science diplomacy).
2021. Барбаріно М. Минуле, сьогодення та майбутнє дипломатії в галузі науки про термоядерний синтез (Barbarino M. Past, present and future of fusion science diplomacy);
2022. Аранда Дж. Наукова дипломатія: знання – це сила (Aranda, J. Science Diplomacy: Knowledge Is Power);
2022. Барретт Г. Наукова дипломатія Китаю часів холодної війни (Barrett G. China's cold war science diplomacy).
2023. Що таке наукова дипломатія? (What is Science Diplomacy?);
2024. Абрантес М., Ваз-Пінто Р. Наукова дипломатія в ЄС: португальський випадок (1986–2021) (Abrantes, M., Vaz-Pinto, R. Science diplomacy in the EU: Portuguese case (1986–2021));
2024. Барретт Г. та Хомеї А. Децентралізація історії наукової дипломатії: випадки з Азії (Barrett G., & Homei A. Decentring histories of science diplomacy: Cases from Asia);
2025. Актан О. Наукова дипломатія Китаю з країнами Північної Європи в Арктиці (Aktan Ö. China's Science Diplomacy with Nordic Countries in Arctic) [5].

Звісно, це не повний перелік праць, які було опубліковано в різних країнах світу, але він дозволяє зробити висновок щодо значного посилення уваги до наукової дипломатії в ХХІ столітті, починаючи від її виникнення та трактування базових термінів і до обґрунтування неабияких можливостей у спільному вирішенні вченими глобальних світових проблем.

Представимо публікації, які нещодавно вийшли друком українською мовою, а саме:

2019. Корпусова В. М. Діалог двох археологів 1963-2020: наукова дипломатія;
2019. Мирончук О. Роль наукової дипломатії у розвитку і стабілізації міжнародних відносин в умовах глобалізації;
2021. Махія Н. В. Наукова та освітня дипломатія: її вплив на формування позитивного іміджу держави;
2021. Слюсаренко Н. В. Розвиток наукової дипломатії засобами сучасних освітніх технологій;
2022. Атаманенко А., Мартинюк Н. Наукова дипломатія у глобалізованому світі: концептуалізація явища;
2022. Марутян Р. Наукова дипломатія та зовнішня політика: протидія глобальним викликам і загрозам. Глобальні виклики: урядування майбутнього;
2022. Миронова М. І. Наукова дипломатія та її вплив на систему міжнародних економічних відносин;
2023. Загородній А. Г. Наукова дипломатія в умовах повномасштабної війни в Україні: Виступ на зустрічі президентів та представників академій наук з нагоди

започаткування довгострокової програми підтримки українських колективів при Польській академії наук, здійснюваної у співпраці з Національною академією наук США та іншими партнерами;

2023. Миронова М. Я. Наукова дипломатія в системі торговельно-економічних відносин України та Європейського Союзу;

2023. Столярчук Я., Ільницький Д., & Хоманець В. Наукова дипломатія у реалізації державами концепту «м'якої сили»;

2024. Дабіжа В. В. Політична комунікація як інструмент наукової дипломатії;

2024. Загірняк Д. М., Ховрак І. В. Наукова дипломатія в стратегічній комунікації закладів вищої освіти: від інформаційно-комунікаційних технологій до сталого розвитку;

2024. Левчук П. «Українські вівторки» як інструмент наукової дипломатії з підтримки українських студій в Польщі [1; 4; 5].

Як бачимо, у наукових працях вітчизняних учених також відображено різні аспекти наукової дипломатії, що охоплюють широке коло актуальних проблем. Разом із тим можливості наукової дипломатії як «м'якої сили» певної держави потребують більш детального висвітлення.

Мета статті – розглянути потенціал наукової дипломатії як засобу просування національної політики у сфері науки та освіти на міжнародній арені.

Викладення основного матеріалу. У сучасних умовах глобальної конкуренції та міжнародної взаємозалежності наукова дипломатія стала потужним інструментом для просування національних інтересів та підвищення престижу української науки та освіти. Нині (в контексті повномасштабної війни та потреби інтеграції до європейського й світового наукового простору) роль наукової дипломатії для України суттєво зросла, адже наукова дипломатія відкриває неабиякі можливості не лише для декларування національної політики у сфері науки та освіти, а й для просування її на міжнародну арену.

Ураховуючи зазначене, сьогодні українські вчені, а надто молоде покоління науковців, більш ретельно опановують основи наукової дипломатії. Подекуди цей процес набуває стихійного характеру і є не таким ефективним, як бажано. Разом із тим окремі вищі України запровадили системне опанування здобувачами освіти широкого кола проблемних питань, які певною мірою пов'язані з науковою дипломатією.

Для прикладу, в Херсонському державному університеті для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти від 2021 року введено освітній компонент «Сучасні освітні технології та наукова дипломатія» [3], під час опанування якого аспіранти вивчають, зокрема, тему «Роль наукової дипломатії у розвитку і стабілізації міжнародних відносин у сфері освіти». Коло питань для обговорення за цією темою передбачає ознайомлення з тим, як саме відбувається просування національних інтересів та посилення позицій української освіти на міжнародній арені, який вплив здійснюють нові технології на сучасну наукову дипломатію, які реальні загрози для наукової дипломатії можуть нести інформаційно-комунікаційні технології та ін.

Здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, як правило, глибоко усвідомлюють як саме наукова дипломатія сприяє просуванню національних інтересів та посиленню позицій української науки й освіти на міжнародній арені. Насамперед це:

– популяризація української науки та освіти (збільшення присутності України в міжнародних освітніх ініціативах, підвищення конкурентоспроможності українських університетів та залучення до них іноземних студентів, участь у міжнародних наукових проєктах, організація міжнародних конференцій та семінарів, розширення академічної мобільності викладачів, молодих учених і студентів, покращення позицій українських ЗВО у світових рейтингах);

– створення позитивного іміджу країни як освітнього хабу (зміцнення довіри до української науки через відкритість, прозорість і відповідність європейським стандартам досліджень, демонстрація досягнень українських учених та освітян на світових форумах, конференціях, у міжнародних асоціаціях);

- просування української мови та культури (створення українськомовних курсів на міжнародних освітніх платформах, популяризація української культури через освітні обміни та заходи);
- залучення іноземних інвестицій, грантів і партнерств в освіту та науку (міжнародна співпраця в галузі науки та освіти);
- розширення міжнародних зв'язків (створення та підтримка партнерств із провідними університетами світу, участь у міжнародних дослідницьких консорціумах та програмах, розвиток спільних освітніх програм і подвійних дипломів з європейськими й світовими університетами);
- підготовка висококваліфікованих конкурентоздатних кадрів, які відповідають вимогам сучасного ринку праці, формування нового покоління українських дослідників із глобальною компетентністю (залучення іноземних викладачів, стажування українських студентів за кордоном, обмін досвідом та передовими освітніми практиками, інтегрування сучасних освітніх технологій та методик, які є визнаними на міжнародному рівні);
- протидія наративу країни-агресора через професійну комунікацію науковців і університетів (розширення Глобальної коаліції українських студій (ГКУС), демонстрація стійкості української системи освіти та її спроможності до трансформації, цифровізації й адаптації до викликів, підтримка української науки в умовах дефіциту ресурсів, залучення міжнародної підтримки до відновлення наукового потенціалу України в умовах війни та після неї).

Реалізація вищезазначених напрямків роботи значною мірою забезпечується через широке і повсюдне використання в науковій дипломатії сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, вплив яких у цифровому суспільстві не можна перебільшити.

Існує прямий зв'язок нововведень та адаптації сучасних технологій із тим, як здійснюються функції суб'єктів наукової дипломатії. У цьому контексті розглянемо деякі чинники, які вже стали буденними та досить суттєво змінили характер міжнародної взаємодії, значно полегшуючи суб'єктам наукової дипломатії виконання їхніх функцій. До них можна віднести:

- масовий доступ до знань та інформації (нові технології зробили наукові знання доступними через відкриті онлайн-курси, платформи дистанційного навчання, електронні бібліотеки, репозиторії, електронні бази даних архівних та інших установ і закладів);
- цифрові платформи (соціальні мережі, вебінари та онлайн-конференції забезпечують швидкий обмін інформацією та допомагають комунікувати зі світовою спільнотою, просуваючи свої національні інтереси та культурні цінності, а також оперативно вирішувати глобальні проблеми);
- соціальні медіа (поширення інформації про наукові відкриття через використання різних платформ, прозоре спілкування між науковцями);
- демонстрація наукових досягнень (використання технологій віртуальної реальності для презентацій на міжнародних форумах та конференціях);
- хмарні технології, віртуальні лабораторії (з їх допомогою науковці з різних країн можуть спільно працювати над дослідницькими проєктами, не виходячи з дому. Це значно знижує витрати та підвищує ефективність наукових досліджень);
- аналітика даних і штучний інтелект (допомагають аналізувати міжнародні тенденції, моделювати глобальні ризики, прогнозувати наслідки на основі наукових даних, ухвалювати обґрунтовані рішення);
- інформаційна безпека та боротьба з дезінформацією (зростання кібератак, що можуть вплинути на наукові дослідження та безпеку даних, потребує міжнародної співпраці в забезпеченні безпеки цифрових систем і захисті конфіденційної інформації, протидії маніпулюванню науковими даними та рейковому наративу).

Зазначимо, що науковці, які нещодавно розпочали свою роботу над певним дослідженням, можуть скористатися фондами електронних бібліотек різних країн світу, репозиторіїв, електронними базами даних (для прикладу – Міжвідомчої ради з координації досліджень у галузі освіти, педагогіки і психології Національної академії педагогічних наук України), взяти участь у численних вітчизняних і зарубіжних онлайн-конференціях, представити результати свого дослідження в соціальних медіа (зокрема використовуючи відповідні презентації, відеоматеріали), виконувати дослідницькі проекти з науковцями з різних країн, не виходячи з дому, тощо. Нові інструменти наукової дипломатії значно розширили можливості вітчизняних учених для міжнародної співпраці та обміну знаннями. Так, персональні акаунти та соціальні мережі (Twitter (X), Facebook, Instagram) дозволяють науковцям ділитися своїми дослідженнями, брати участь у дискусіях та встановлювати контакти з колегами по всьому світу, популяризувати науку серед широкої аудиторії. Системи миттєвого обміну повідомленнями (Viber, WhatsApp, Telegram) забезпечують швидкий та зручний зв'язок між науковцями, що дозволяє оперативного обговорювати результати досліджень, планувати спільні проекти та проводити онлайн-конференції. Інструменти доповненої реальності, наприклад QR-коди, використовуються для швидкого доступу до наукових статей, презентацій та інших освітніх ресурсів.

Для порівняння з наведеним вище схарактеризуємо шлях науковця, який виконував певне дослідження на початку ХХІ століття. Йому були потрібні численні відрядження до наукових бібліотек (за потреби – й зарубіжних), державних архівів, відвідувати особисто наукові форуми та багато іншого, що в ті роки було можливим лише за офлайн-участі. Оскільки переважна кількість таких відряджень відбувалася за особисті кошти науковця, йому досить складно було презентувати своє дослідження за кордоном, а отже й долучитися до створення позитивного іміджу нашої країни на міжнародній арені.

Звісно, сьогодні завдяки розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та, відповідно, наукової дипломатії популяризація наукових досягнень вітчизняних учених на світовому рівні значно є доступнішою.

Нові технології (включаючи штучний інтелект (ШІ), блокчейн (децентралізована, розподілена база даних, що зберігає інформацію не на одному сервері, а одночасно на безлічі комп'ютерів (вузлів) учасників мережі), великі дані (big data) та цифрові платформи) докорінно трансформують наукову дипломатію, перетворюючи її на швидкий, відкритий інструмент, орієнтований на колективне вирішення надскладних (глобальних) завдань.

Проте разом зі значним потенціалом наукова дипломатія в Україні стикається з такими проблемами:

- недостатнє фінансування (для ефективної реалізації програм наукової дипломатії потрібні значні фінансові ресурси);
- бюрократичні бар'єри (складні процедури оформлення документів та отримання дозволів ускладнюють міжнародну співпрацю);
- брак англійських програм (тоді як більшість іноземних студентів віддають перевагу програмам, які викладаються англійською мовою).

Варто також зазначити, що поряд із позитивним впливом інформаційно-комунікаційних технологій на розвиток наукової дипломатії наявні й реальні загрози від їх використання, а саме:

- фейкові новини та дипфейки (дискредитація наукових досліджень, маніпулювання громадською думкою та підірив довіри до наукових інституцій);
- дезінформація (підірив міжнародної співпраці та створення перешкод для наукової дипломатії);
- кібератаки (здійснення кібератак на наукові установи, крадіжки інтелектуальної власності та дестабілізація наукових досліджень);
- маніпуляція громадською думкою (спотворення сприйняття наукових фактів й ухвалення необґрунтованих рішень унаслідок дезінформації в соціальних мережах);

- проблеми авторського права (ускладнення захисту інтелектуальної власності, оскільки інформація швидко копіюється і поширюється без контролю, що може негативно вплинути на мотивацію дослідників ділитися своїми досягненнями);
- підрив довіри до науки (поширення фейкових новин та дезінформації може ускладнити ухвалення науково обґрунтованих рішень та уповільнити прогрес у вирішенні глобальних проблем);
- ускладнення міжнародної співпраці (дезінформація може посягти розбрат між країнами, підірвати довіру між науковими спільнотами та ускладнити таку співпрацю);
- економічні втрати (значні фінансові втрати та затримки наукових досліджень через кібератаки на наукові установи);
- політична нестабільність (маніпуляція громадською думкою може призвести до політичної нестабільності та конфліктів).

Але для України перспективи розвитку наукової дипломатії очевидні та пов'язані насамперед із розширенням міжнародної співпраці через участь українських вишів у міжнародних проєктах і програмах, створення наукових центрів з іноземними партнерами для проведення спільних досліджень, підтримку мобільності викладачів та студентів задля отримання ними досвіду роботи в інших країнах та ін.

Висновки. Отже, наукова дипломатія має значний потенціал для просування національних інтересів України та зміцнення її позицій на міжнародній арені. Завдяки інноваційним підходам, стратегічному партнерству та популяризації національних досягнень наша країна може не лише зміцнити свої позиції в міжнародному освітньому просторі, а й зробити внесок у формування глобального освітнього середовища. За допомогою сучасних освітніх технологій Україна може стати привабливим центром для іноземних студентів і вчених, що сприятиме розвитку національної економіки та підвищенню престижу країни. Як саме у стислі терміни, зокрема завдяки науковій дипломатії, повернути на світову арену вектор, спрямований у бік України, може бути визначено в подальших наукових дослідженнях.

Список використаних джерел:

1. Вибрана бібліографія з наукової дипломатії. URL: <https://ukrdiaspora.nauka.gov.ua/uk/resources/science-diplomacy-bibliography/>
2. Дистанційний курс «Наукова дипломатія». URL: <https://da.mfa.gov.ua/dystanczijnyj-kurs-naukova-dyplomatiya/>
3. Слюсаренко Н. В., Пермінова Л. А., Коллі-Шамне А. В., Тавровецька Н. І. Навчальна програма «Сучасні освітні технології та наукова дипломатія». Електронне видання з освітнього компоненту «Сучасні освітні технології та наукова дипломатія» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. 2025. URL: <https://ekhsuir.kspu.edu/server/api/core/bitstreams/f8e8c7e5-c0fc-45fe-9382-a975f3343efc/content>
4. Слюсаренко Н. В. Розвиток наукової дипломатії засобами сучасних освітніх технологій. *Теоретико-методологічні основи розвитку освіти та управлінської діяльності: матеріали VII Всеукраїнської (з іноземною участю) науково-практичної конференції (м. Херсон, 18 листопада 2021 року) / за ред. Кузьменка В. В., Слюсаренко Н. В.: у II-х ч. Ч. II. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2021. С. 137–140.*
5. Science Diplomacy. URL: <https://ukrdiaspora.nauka.gov.ua/en/naukova-diplomatiya/>

References:

1. Vybrana bibliohrafiia z naukovoï dyplomatii [Selected bibliography on science diplomacy]. Retrieved from <https://ukrdiaspora.nauka.gov.ua/uk/resources/science-diplomacy-bibliography/> [in Ukrainian].
2. Dystantsiinyi kurs «Naukova dyplomatiia» [Distance learning course "Scientific Diplomacy"]. Retrieved from <https://da.mfa.gov.ua/dystanczijnyj-kurs-naukova-dyplomatiya/> [in Ukrainian].
3. Slyusarenko, N. V., Perminova, L. A., Kolli-Shamne, A. V., & Tavrovetska, N. I. (2025). Navchalna prohrama Suchasni osvitni tekhnolohii ta naukova dyplomatiia. Elektrone vydannia z osvitnoi komponenty «Suchasni osvitni tekhnolohii ta naukova dyplomatiia» dlia zdobuvachiv tretoho (osvitno-naukovoho) rivnia vyshchoi osvity [Curriculum "Modern Educational Technologies and

- Science Diplomacy”. Electronic publication for the educational component “Modern Educational Technologies and Science Diplomacy” intended for applicants of the third (educational and scientific / doctoral) level of higher education]. Retrieved from <https://ekhsuir.kspu.edu/server/api/core/bitstreams/f8e8c7e5-c0fc-45fe-9382-a975f3343efc/content> [in Ukrainian].
4. Slyusarenko, N. V. (2021). Rozvytok naukovoï dyplomatii zasobamy suchasnykh osvityvnikh tekhnolohii [Development of Science Diplomacy through Modern Educational Technologies], *Teoretyko-metodolohichni osnovy rozvytku osvity ta upravlinskoi diialnosti: materialy VII Vseukrainskoi (z inozemnoiu uchastiu) naukovo-praktychnoi konferentsii* [Theoretical and Methodological Foundations of Education Development and Managerial Activity: Proceedings of the 7th All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (with International Participation)]. Kherson [in Ukrainian].
 5. Science Diplomacy. Retrieved from <https://ukrdiaspora.nauka.gov.ua/en/naukova-diplomatiya/> [in English].

Slyusarenko N. V.,

orcid.org/0000-0002-9215-5936

SCIENTIFIC DIPLOMACY AS A MEANS OF PROMOTING NATIONAL POLICY IN THE SPHERE OF SCIENCE AND EDUCATION IN THE INTERNATIONAL ARENA

The article examines the potential of scientific diplomacy as a means of promoting national policy in the sphere of science and education in the international arena.

It is noted that the term “scientific diplomacy” has recently entered the categorical and conceptual apparatus of scientists around the world as part of public diplomacy. At the same time, scientists have begun to substantiate the extraordinary possibilities of scientific diplomacy, in particular in strengthening the positions of any country in the international educational space.

The analysis of scientific research by foreign and domestic scientists on scientific diplomacy was carried out, and it was concluded that almost all of them date back to the 21st century and cover various aspects of the problem: its emergence, interpretation of basic terms, substantiation of extraordinary possibilities in joint solving of global world problems by scientists, etc.

It is emphasised that modern Ukrainian scientists, especially the younger generation of scientists, are more thoroughly mastering the basics of scientific diplomacy, and some higher education institutions in Ukraine have introduced systematic mastery by students of a wide range of problematic issues that are one way or another related to scientific diplomacy.

The example of Kherson State University is given, where for students of the third (educational and scientific) level of higher education since 2021, the educational component “Modern Educational Technologies and Scientific Diplomacy” has been introduced, during the mastery of which postgraduate students study the topic “The Role of Scientific Diplomacy in the Development and Stabilisation of International Relations in the Field of Education”. Detailed information on this issue is provided.

The conclusions are drawn that scientific diplomacy has significant potential for promoting the national interests of Ukraine and strengthening its positions in the international arena. The prospects for further scientific research are related to how, thanks to scientific diplomacy, to return to the world arena a vector directed towards Ukraine.

Key words: scientific diplomacy, public diplomacy, Ukrainian science and education, new technologies, information and communication technologies, national policy in the field of science and education.

Дата надходження статті: 17.02.2026 р.

Прийнято до публікації: 05.03.2026 р.

Опубліковано: 28.05.2026 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Стинська В. В.